

Juryrapport W.A. van Es-prijs 2023

De W.A. van Es-prijs is een stimuleringsprijs voor jong onderzoekstalent op het gebied van de Nederlandse archeologie. Aan de prijs, die jaarlijks tijdens de Reuwendagen wordt uitgereikt, is een oorkonde verbonden en een geldbedrag van € 2000 beschikbaar gesteld door de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed. De W.A. van Es-prijs wordt alternerend uitgereikt voor een proefschrift en een masterscriptie. Dit jaar gaat de prijs naar de beste masterscriptie van de afgelopen twee jaar.

Kandidaten konden worden voorgedragen door de scriptiebegeleider of een andere direct bij de totstandkoming van de scriptie betrokken begeleider. Dat werd gedaan vanuit de Universiteit Leiden en de Rijksuniversiteit Groningen. In totaal ontving de jury, bestaande uit Wim van Es, Jos Bazelmans, Lisette Kootker (voorzitter), Roos van Oosten, Wouter Vos, Nathalie Brusgaard en Menno Dijkstra, zes voordrachten.

De meeste scripties kenmerkten zich door een stevig gebruik van natuurwetenschappelijke, of archeometrische, en experimentele methoden om de archeologische vraagstellingen te beantwoorden, en vooral ook om nieuwe vragen te kunnen stellen. De voorgedragen studies van **Dean Mepschen** (Rijksuniversiteit Groningen) en **Chris Muysson** (Universiteit Leiden) zijn bijzondere mooie bijdragen aan de Nederlandse archeozoölogie. Dean Mepschen presenteerde een goed onderbouwde, kritische benadering van de toepassing van strontium isotopenonderzoek op menselijk en voornamelijk dierlijk materiaal uit Neolithisch Slootdorp en Chris Muysson werpt voor het eerst licht op het in de internationale literatuur bekende fenomeen 'Fish Event Horizon' aan de hand van een geactualiseerde set aan archeologische visdata. Binnen de experimentele archeologie schreven **Marc-Philipp Häg** (Universiteit Leiden) en **Markella Petrogiannaki** (Universiteit Leiden) zeer uitgebreide scripties. De afwezigheid van vuurstenen sikkels in het Midden-Neolithicum was reden voor Marc-Philipp Häg om door middel van experimenteel equivalenten zijn gebruikt. Markella Petrogiannaki's experimentele onderzoek naar huidbewerking draagt op belangrijke wijze bij aan een beter begrip van de dagelijkse activiteiten van de deltabewoners van de Vlaardingencultuur. De uitgebreide en goed uitgevoerde scripties van **Nina Schreuder** (Rijksuniversiteit Groningen) en **Margreet Wieske** (Rijksuniversiteit Groningen) kenmerkten zich door de integratie van technisch-chemisch onderzoek op glas en glazen kralen. Margreet Wieske laat overtuigend zien dat archeometrisch onderzoek op archeologisch middeleeuws vensterglas van religieuze locaties ons inzicht kan vergroten in de middeleeuwse beeldtaal en de religieuze identiteit. Het rijk geïllustreerde onderzoek van Nina Schreuder geeft een mooi inzicht in de herkomst van glazen kralen en daarmee de internationale netwerken in middeleeuwen, en laat zien dat kralen generaties lang overerft werden.

Alle scripties zijn door de jury met veel plezier gelezen. De manuscripten blonken uit in creativiteit, en de jury was dan ook onder de indruk van de betrokkenheid en enthousiasme die uit elk werk sprak. Na breedvoerige discussie sprong één scriptie erboven uit. De winnaar van de W.A. van Es-prijs 2023 in de categorie beste archeologische scriptie van de afgelopen twee jaar is **Chris Muysson!**

In zijn goed geschreven scriptie geeft Chris een gedetailleerd beeld van de aard en omvang van de visconsumptie in Nederland van de vroege Middeleeuwen tot en met de vroegmoderne tijd. Muysson maakt gebruik van een omvangrijke en door hem geactualiseerde set visdata. Startpunt voor zijn analyse was het in de internationale literatuur bekende fenomeen 'Fish Event Horizon', de abrupte toename van zeevis ten opzichte van riviervis. In Muyssons studie wordt duidelijk dat het hier voor Nederland gaat om een ontwikkeling waarin ruimtelijke (kust versus binnenland), sociale en verschillen tussen stad en platteland een belangrijke rol spelen. Met Muyssons scriptie staat ons land qua archeologisch visonderzoek weer op de Europese kaart.